

equivoca dels noms, i identitat de la posició: a la sortida d'un riu pirinenc que davalla de grans boscs rics. També ací ha d'haver-hi, doncs, alguna cosa del «rivus *NAVICENSIS», en una o altra manera.

Sembla que ací el nom partí del riu de *Navel*, nom que, com ho hem vist en els docs. de 923 i 977, es degué aplicar tant a la quadra com al riu. Aquest es diria també (*riu*) *Navezés*, i d'aquest es degué extraure el nom de la «quadra» que el riu travessava, dient-ne «A *Naveze*» o «in *Naveze*» (cf. in *Navel* en el doc. de 977) tal com es deia i es diu «a Cardona» al costat de *Kardonese*, *-esa* (a. 923 i 977), i tal com *Solsonès*, *Gironès*, *Urgellès* junt amb *Solsona*, *Girona*, *Urgell*, o *urgellensis* junt amb *Urgello*. Derivació regresiva d'aquest *NAVÉZE resultava **Navez*, i després *Navel*, segons fonètica catalana, tal com WADU > *guau* > *gual*, FORNACE > *fornal*, RADICE > *raiu* > *raül* / *arrel* etc.

Per altra part això ajuda així mateix a explicar per què, en els documents, apareix, tan sovint l'aglutinació de *a-Navel* (923, 977, S. XIII) i *ε(N-)Navel* (977). És perquè *Navel* originàriament era el nom del riuet *Navel*, transmés després a la «quadra» o masada: *a Navel*, en *Navel*. També podem veure una altre fruit d'aquesta derivació retrògrada, fruit transitori, en la forma *Anaveri* del doc. de 923, on *-eze* es presenta amb el rotacisme de *-z-*, fenomen corrent en aquests temps i paratges (E.T.C. I, 39, 63).¹

No dubto, doncs, ja a desestimar la suposada etimologia lígur, massa fantasiosa i exòtica, i atènyer-me a la induïda pels noms, catalans i pròxims, *Navès*, *Navarcles*, *Navata*, *Noguera*, *Riu-noguers*.²

¹ No deu ser exacta, ni es relaciona amb la nostra qüestió, un *Nabel* prop de Jaca, on hi havia unes salines, concedides per Jaume I, segons un doc. de 1263 (*BABL* IX, 297), car em sembla lectura errònia (cap població d'aquest nom a Aragó) en lloc de *Naval*, municipi no llunyà de Boltaña, el qual pot ser encara un altre derivat de *nau*, aplicat a rais: puix que *Naval* és prop de les valls aragoneses on es fan navates; o bé aquest pot ser derivat de la família pre-romana de *nava* 'altiplà muntanyós'. Prenem també escèpticament l'examen d'un *Aigua Venal* (per més que hi hagi var. *aiguanaval* en el ms.); però probablement és un derivat de *vena* 'corrent d'aigua'. — ² És cert que del pre-romà *nava* hi ha uns pocs testimonis en la toponímia valenciana del Sud: Barranco de la *Nava* terme de Càrcer (XXXI, 146.14) poble fronterer dels xurros. *Navalon* aldea d'Enguera (SSiv. 312). *La Nava*, Barranc i Font de-, a Montitxelvo (XXXII, 102.9). En fi *Navesa* partida d'Ador (XXXII, 183.23), que sembla forma arabitzada del nom de *Navasa*, poble de l'Alt Aragó (Vall de Tena) per al qual vegeu *L.T.C.I.* 105, 143.40.

Navasa (E. T. C. I, 105, 143) *Navesa*, V, apèndix

en nota a *Navès*

NEBUI

Partida damunt el poble d'Arcalís (Pallars) (XXI, 127). *ETIM.* Podria venir d'un *ANABJOI, derivat, amb el sufix ibero-basc -OI (E.T.C. II, 62 N.) del nom originari de «la vall d'Àneu» (VALLIS ANĀBIS, «la vall de l'avajó, de l'avajonera») (veg. vol. II, art. *Àneu*); suposant que passés per (A)*naiboi* i *Neibui*. La Vall d'Àneu comença a uns 25 k. d'allí, Noguera amunt. J.F.C.

NEDERO

Partida del terme d'Espot (Pallars Sobirà).

ETIM. Segurament derivat de NĪTĪDUS > *nèdeu*, *-ea* 'clar, pur, nítid', substantivat en el sentit de 'herbatge de pastura abundant i net, encara no pasturat pel bestiar' (avui en la forma dialectal *nèdol*, *DECat.* v, 917a42-b1); d'ací el derivat probt. diminutiu *nededero* (hapl. *nedero*) amb sufix -ELLU > *-ero* com s'explica en E.T.C. I, 132 (q). Cf. *Net*, *Netó* (art. infra) J.F.C.

NEFIAC

Municipi del Rosselló, al Riberal, estès a banda i banda de la Tet, aigua avall d'Illa.

DOC. ANT. 985: *Nifragum* (probablement és un error de lectura per *Nifiacum*) (*Marca Hisp.*, 935); 1011: *Nifiago* (*Marca Hisp.*, 981); c. 1100: *Nisifiaco* (Ponsich, *Top.*, 45) on cal esmenar *Nisif-* en *Ninf-*; 1290: *Cases sobiranes de Nifiacho* (Alart, *InuLC.*); 1309: *Nafiach* (Alart, *RLR*, VIII, 70); 1359: *Loch de Nafiach* (*CoDoACA* XII, 120); 1385: *Nefiacho* (Alart, *Doc. Géog. Hist. Rouss.*, 16).

ETIM. Nom de predi romà en -ACUM, derivat del NP NYMPHIUS (Schulze, 518). D'aquí també (amb dissimilació) *Llefià*, V. s.v. J.F.C.

Nèfol. Llogaret de Cerdanya, agre. a Bellver. V. vol III 166b 20-26.

NEGABOUS

El Negabous, partida no lluny del trifini de Tesà amb Cornellà i Alenyà (Rosselló) (XXV, 77.13). Deu ser el que ja està documentat l'any 1292 en el *Capbreu d'Argelers* (Vallespir) (*Cerca*, 1959, p. 38).

Pas d'En Negassens, partida del terme d'Espirà de l'Agli (XXV, 138.26).

⁵⁵ *ETIM.* NLL hiperbòlics que designen indrets on «els bous es neguen». *Negassens*, sembla un malnom apli-